

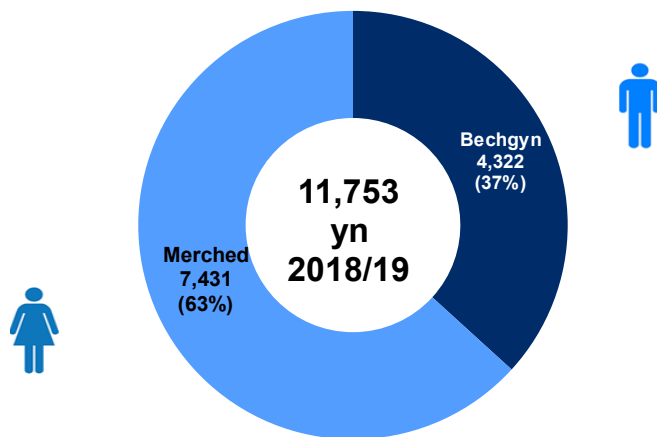
26 Mawrth 2020
SFR 21/2020

Cwnsela i Blant a Phobl Ifanc, 2018/19

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol yng Nghymru ddarparu gwasanaethau cwnsela annibynnol rhesymol ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 11 a 18 oed ar safle pob ysgol uwchradd y mae'n ei chynnal a disgyblion ym Mlwyddyn 6 yn yr ysgol gynradd. Yn ychwanegol, gall awdurdod lleol gynnig gwasanaethau cwnsela mewn lleoliadau eraill, e.e. mewn ysgolion annibynnol, colegau addysg bellach neu mewn cyfleusterau cymunedol eraill.

Mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwybodaeth ddienw am eu gwasanaethau cwnsela i Lywodraeth Cymru. Mae'r data hyn yn llywio'r gwaith o ddatblygu gwasanaethau cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc yng Nghymru.

Siart 1: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl rhyw, yn 2018/19



- Roedd 87 y cant o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn 2018/19 rhwng grwpiau oedran blwyddyn 7 ac 11.
- Atgyfeiriad gan staff ysgol a staff addysgol eraill oedd y math mwyaf cyffredin o atgyfeiriad, gan gyfrif am bron hanner yr holl atgyfeiriadau.
- Materion teuluol oedd y mater amlycaf a gyflwynwyd a'r prif fater.

Ynglŷn â'r datganiad hwn

Mae'r datganiad hwn yn ymdrin â'r gwasanaethau cwnsela a ddarperir gan awdurdodau lleol ar gyfer plant a phobl leol.

Mae'r data a ddangosir ar gyfer Cymru, ac ar lefel awdurdod lleol.

Yn y datganiad hwn

Rhyw, awdurdod lleol, y math o atgyfeiriad, grŵp oedran ac ethnigrwydd	3
Y materion a gyflwynwyd a'r prif faterion	10
Sgôr Craidd YP Cyfartalog	14
Atgyfeirio achosion ymlaen	16
Sesiynau cwnsela a fynychwyd	17
Gwybodaeth allweddol am ansawdd	18

Cynnwys

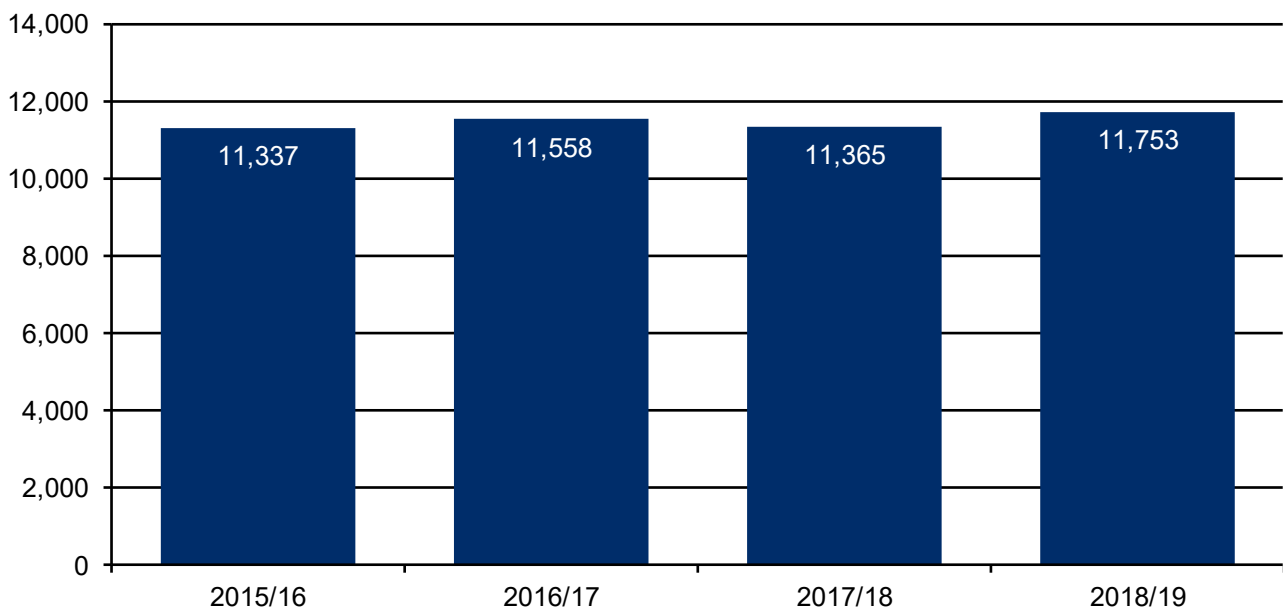
	Page
Adran 1 Plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ôl rhyw, awdurdod lleol, y math o atgyfeiriad, grŵp oedran ac ethnigrwydd	3
Siart 2 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru	3
Siart 3 Nifer y plant a'r bobl ifanc (fesul 100 o drigolion 10-18 oed) a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2018/19	4
Tabl 1 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela (ac eithrio cwnsela ar-lein) yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2018/19	5
Siart 4 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn ôl y math o atgyfeiriad	6
Siart 5 Y math o atgyfeiriad ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela, yn ôl rhyw, yn 2018/19	7
Siart 6 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl grŵp oedran blwyddyn ysgol	8
Siart 7 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl rhyw a grŵp oedran blwyddyn ysgol, yn 2018/19	9
Tabl 2 Nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl cefndir ethnig	9
Adran 2 Y materion a gyflwynwyd a'r prif faterion	10
Siart 8 Y materion amlycaf a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2018/19	10
Tabl 3 Yr holl faterion a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2018/19	11
Siart 9 Y prif faterion amlycaf ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2018/19	12
Tabl 4 Yr holl brif faterion ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2018/19	13
Adran 3 Sgôr Craidd YP Cyfartalog	14
Siart 10 Gwelliant ar gyfartaledd yn Sgôr Craidd YP ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn ôl awdurdod lleol yn 2018/19	14
Tabl 5 Sgôr Craidd YP ar gyfartaledd ar gyfer plant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela yng Nghymru yn ôl awdurdod lleol yn 2018/19	15
Adran 4 Atgyfeiriadau ymlaen	16
Siart 11 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2018/19	16
Tabl 6 Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2018/19	16
Adran 5 Sesiynau cwnsela a fynychwyd	17
Siart 12 Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru	17
Siart 13 Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2018/19	17
Gwybodaeth allweddol am ansawdd	18

Mae cynghori yn y cyd-destun hwn yn rhoi cyfle i blant a phobl ifanc siarad wyneb yn wyneb â chynghorydd am eu pryderon, i weithio trwy deimladau anodd fel y gallant ddysgu eu rheoli. Lle y bo'n briodol, gall cwnsela arwain at atgyfeiriad i wasanaeth arall (e.e. Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS), gwasanaethau amddiffyn plant).

Mae'r holl siartiau a thablau isod yn ymwneud â chwnsela wyneb yn wyneb yn unig.

Adran 1: Plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ôl rhyw, awdurdod lleol, y math o atgyfeiriad, grŵp oedran ac ethnigrwydd

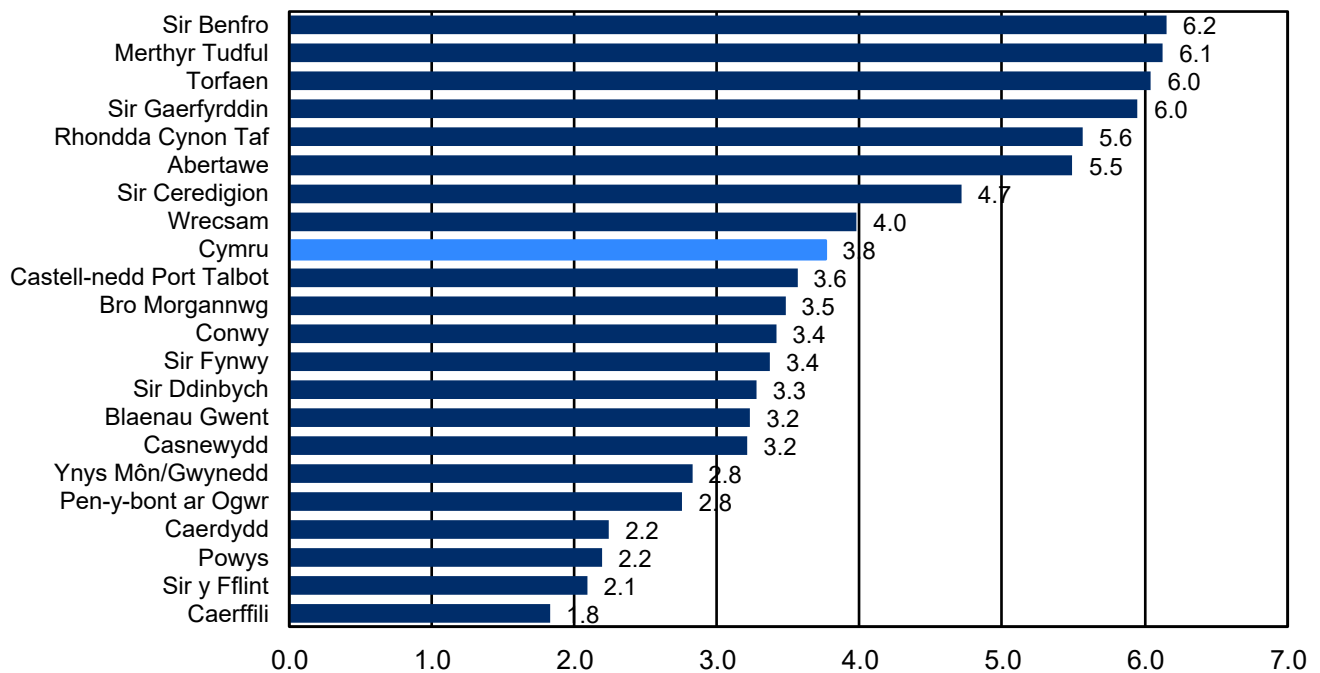
Siart 2: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru



Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Cafodd 11,753 o blant a phobl ifanc wasanaethau cwnsela yn 2018/19, cynnydd o 3 y cant o'i gymharu â 2017/18.
- Merched oedd 63 y cant, neu 7,431, o'r 11,753 o blant a gafodd eu cwnsela yn 2018/19, o gymharu â 37 y cant, neu 4,322, o fechgyn (Siart 1).
- Mae'r rhaniad rhwng y rhywiau, sef 63 y cant o ferched a 37 y cant o fechgyn, yn debyg i'r tair blynedd flaenorol.

Siart 3: Nifer y plant a'r bobl ifanc (fesul 100 o drigolion rhwng 10 a 18 oed) a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2018/19 (a)



Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Daw'r amcangyfrifon poblogaeth o amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn 2018 y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

- Cafodd 3.8 o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed eu cwnsela yng Nghymru yn 2018/19.
- Yn Sir Benfro y gwelwyd y gyfradd uchaf o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed a gafodd eu cwnsela (6.2 yn 2018/19, Siart 3).
- Yn Rhondda Cynon Taf hefyd y gwelwyd y nifer mwyaf o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela (1,347 yn 2018/19, Tabl 1).
- Yng Nghaerffili y gwelwyd y gyfradd isaf o blant a phobl ifanc fesul 100 o drigolion 10-18 oed a gafodd eu cwnsela (1.8 yn 2018/19, Siart 3).
- Yn Blaenau Gwent y gwelwyd y nifer lleiaf o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela (216 yn 2018/19, Tabl 1).

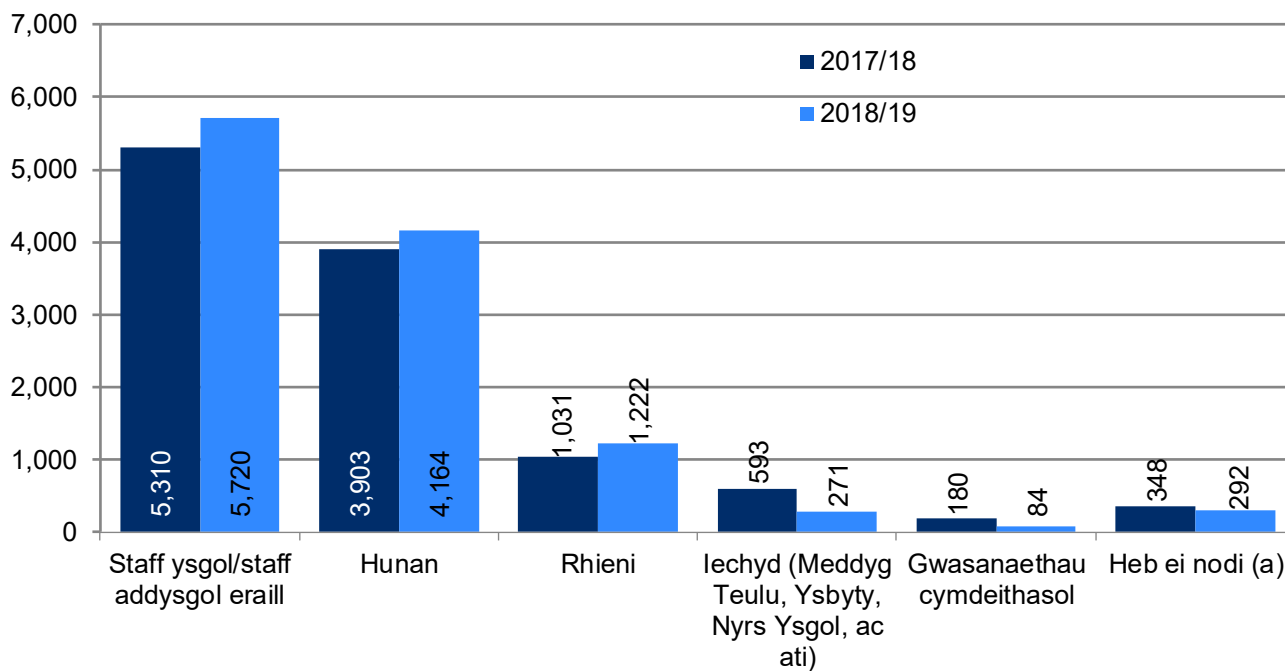
Tabl 1: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela (ac eithrio cwnsela ar-lein) yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2018/19

Awdurdod lleol	Gwryw	Benyw	Cyfanswm
Ynys Môn/Gwynedd	181	341	522
Conwy	173	200	373
Sir Ddinbych	110	207	317
Sir y Fflint	103	235	338
Wrecsam	211	351	562
Powys	87	191	278
Sir Ceredigion	124	183	307
Sir Benfro	278	483	761
Sir Gaerfyrddin	416	713	1,129
Abertawe	491	821	1,312
Castell-nedd Port Talbot	178	324	502
Pen-y-bont ar Ogwr	165	234	399
Bro Morgannwg	170	310	480
Caerdydd	254	532	786
Rhondda Cynon Taf	542	805	1,347
Merthyr Tudful	148	223	371
Caerffili	146	200	346
Blaenau Gwent	80	136	216
Torfaen	181	384	565
Sir Fynwy	115	204	319
Casnewydd	169	354	523
Cymru	4,322	7,431	11,753

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

Noder: darparwyd cwnsela ar-lein gan Bowys i 221 o blant a phobl ifanc, a gan Gaerdydd i 241 blant a phobl ifanc rhwng 11 ac 18 oed.

Siart 4: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn ôl y math o atgyfeiriad

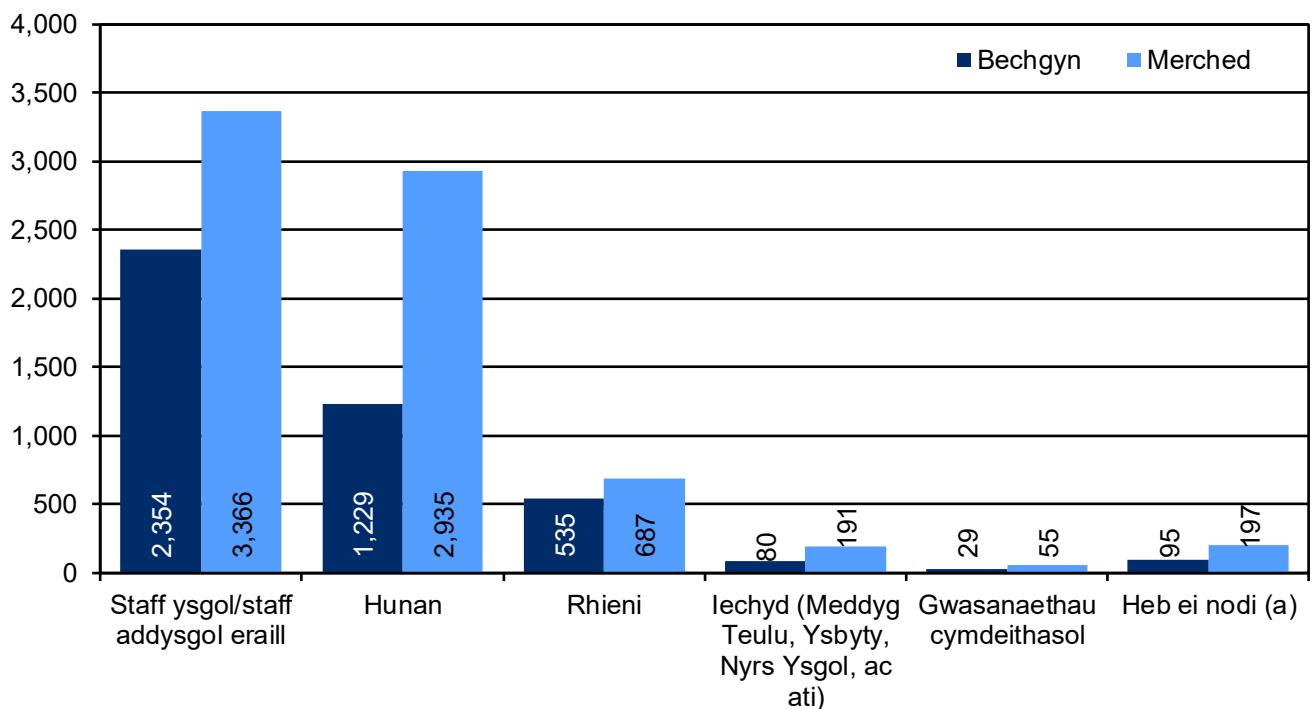


Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Mae heb ei nodi yn cynnwys y categorïau 'Dewis peidio dweud', 'Ddim yn hysbys' ac 'Arall'.

- Atgyfeiriad gan staff ysgol a staff addysgol eraill oedd y math mwyaf cyffredin o atgyfeiriad, gan gyfrif am hanner yr holl atgyfeiriadau (49 y cant) yn 2018/19. Hunanatgyfeiriad oedd yr ail fath mwyaf cyffredin o atgyfeiriad (35 y cant) yn 2018/19, ac yna atgyfeiriad gan rieni (10 y cant).
- Cynyddodd atgyfeiriadau gan staff ysgol a staff addysg eraill y mwyaf o'i gymharu â'r llynedd. Mae atgyfeiriadau gan wasanaethau iechyd a gwasanaethau cymdeithasol wedi gostwng dros hanner o'i gymharu â'r llynedd.

Siart 5: Y math o atgyfeiriad ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela, yn ôl rhyw, yn 2018/19

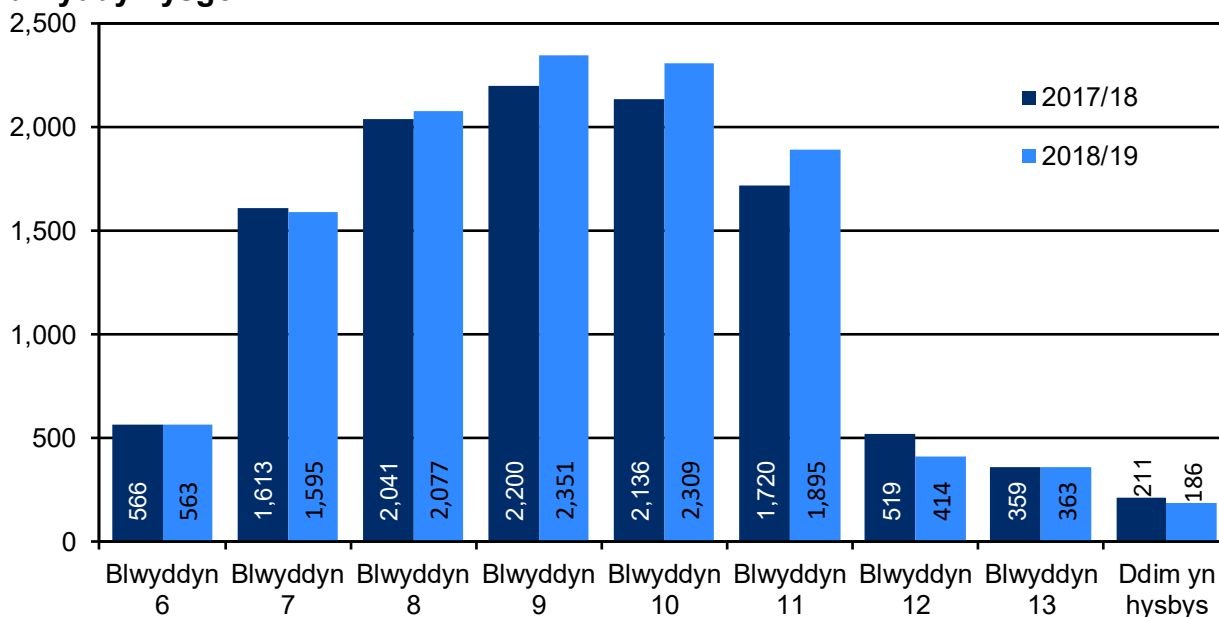


Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Mae heb ei nodi yn cynnwys y categorïau 'Dewis peidio dweud', 'Ddim yn hysbys' ac 'Arall'.

- Roedd y bechgyn a'r merched a oedd yn mynychu gwasanaethau cwnsela yn arddangos tuedd debyg o ran y modd y cawsant eu hatgyfeirio, gydag atgyfeiriad gan staff ysgol yn fwyaf cyffredin, ac yna hunanatgyfeiriad, a hynny ar gyfer y bechgyn a'r merched.
- Fodd bynnag, roedd bechgyn yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio gan staff ysgol a staff addysgol eraill (54 y cant o'r holl fechgyn a atgyfeiriwyd) o gymharu â'u cyfoedion a oedd yn ferched (45 y cant o'r holl ferched a atgyfeiriwyd).
- I'r gwrthwyneb, roedd merched yn fwy tebygol o'u hatgyfeirio eu hunain (39 y cant o'r holl ferched a atgyfeiriwyd) o gymharu â'u cyfoedion a oedd yn fechgyn (28 y cant o'r holl fechgyn a atgyfeiriwyd).

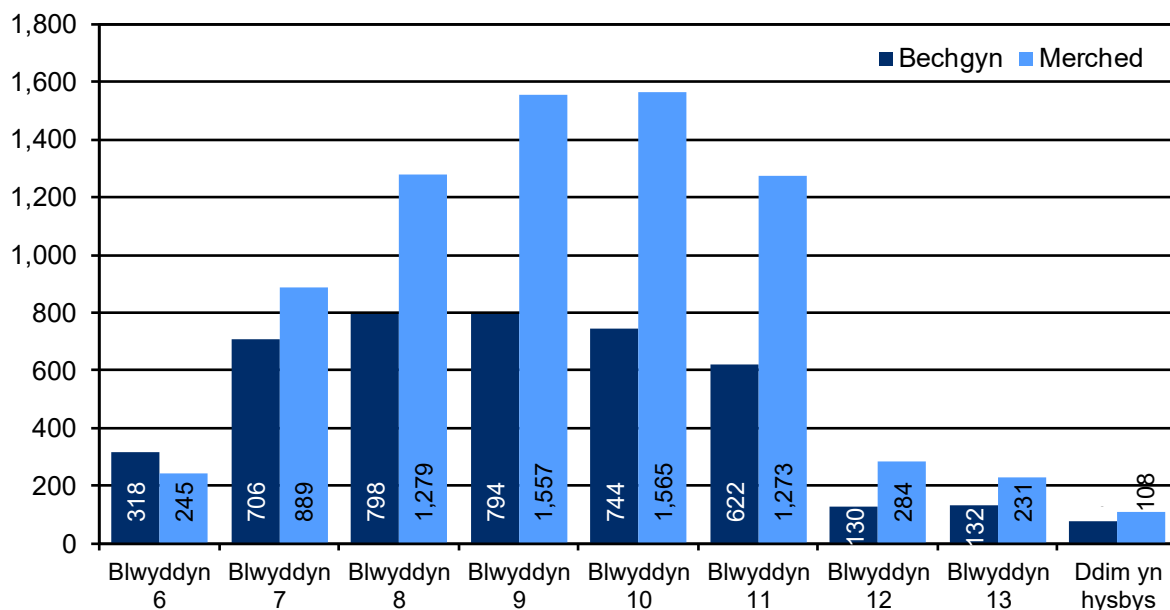
Siart 6: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl grŵp oedran blwyddyn ysgol



Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Yng ngrŵp oedran Blwyddyn 9 (mae rhan fwyaf o'r plant o oedran 13-14 ac yn cael eu hasesu ar yng Nghyfnod Allweddol 3) y gwelwyd y nifer uchaf o blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela, yna grŵp oedran Blwyddyn 10, yn 2018/19. Yng ngrŵp oedran Blwyddyn 13 (hynny yw, y bobl ifanc hynny yn y chweched dosbarth neu sydd wedi gadael yr ysgol) y gwelwyd y nifer isaf.
- Roedd grŵp oedran Blwyddyn 9 yn cyfrif am 20 y cant o'r holl blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn 2018/19.
- Roedd 87 y cant o'r holl blant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela rhwng y grwpiau oedran Blwyddyn 7 a blwyddyn 11 yn 2018/19, er bod hyn yn cael ei lywio'n bennaf gan dueddiadau ar draws oedran mewn cwnsela ar gyfer menywod fel y dangosir yn yr adran ganlynol.
- Roedd nifer y plant a'r bobl ifanc a dderbyniodd gwnsela wedi cynyddu o gymharu â'r llynedd ar gyfer blwyddyn 8 hyd at flwyddyn 11 a blwyddyn 13. Gostyngodd y nifer a dderbyniodd gwnsela yn yr holl grwpiau blwyddyn eraill.

Siart 7: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl rhyw a grŵp oedran blwyddyn ysgol, yn 2018/19



Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Roedd mwy o ferched na bechgyn a gafodd eu cwnsela yn yr holl grwpiau blwyddyn, ac eithrio grŵp oedran Blwyddyn 6.
- O flwyddyn 7 i flwyddyn 11 parhaodd nifer y bechgyn a oedd yn mynychu sesiynau cwnsela yn gymharol sefydlog, gyda rhwng 600 a 800 ym mhob grŵp blwyddyn. Fodd bynnag, cynyddodd nifer y merched yn sylweddol o flwyddyn 7 i flwyddyn 10 o'i gymharu â'u cyfoedion a oedd yn fechgyn, gan gyrraedd y nifer uchaf ym mlwyddyn 10 o 1,565 o ferched.

Tabl 2: Nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl cefndir ethnig

Cefndir ethnig	2016/17		2017/18		2018/19	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Gwyn	10,999	95.2	10,838	95.4	10,963	93.3
O Dras Cymysg	222	1.9	231	2.0	257	2.2
Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig	122	1.1	128	1.1	142	1.2
Du neu Ddu Prydeinig	44	0.4	45	0.4	51	0.4
Tsieineaidd neu Dsieineaidd Prydeinig	12	0.1	17	0.1	8	0.1
Unrhyw gefndir ethnig arall	68	0.6	60	0.5	115	1.0
Anhysbys	91	0.8	46	0.4	217	1.8
Cyfanswm	11,558	100.0	11,365	100.0	11,753	100.0

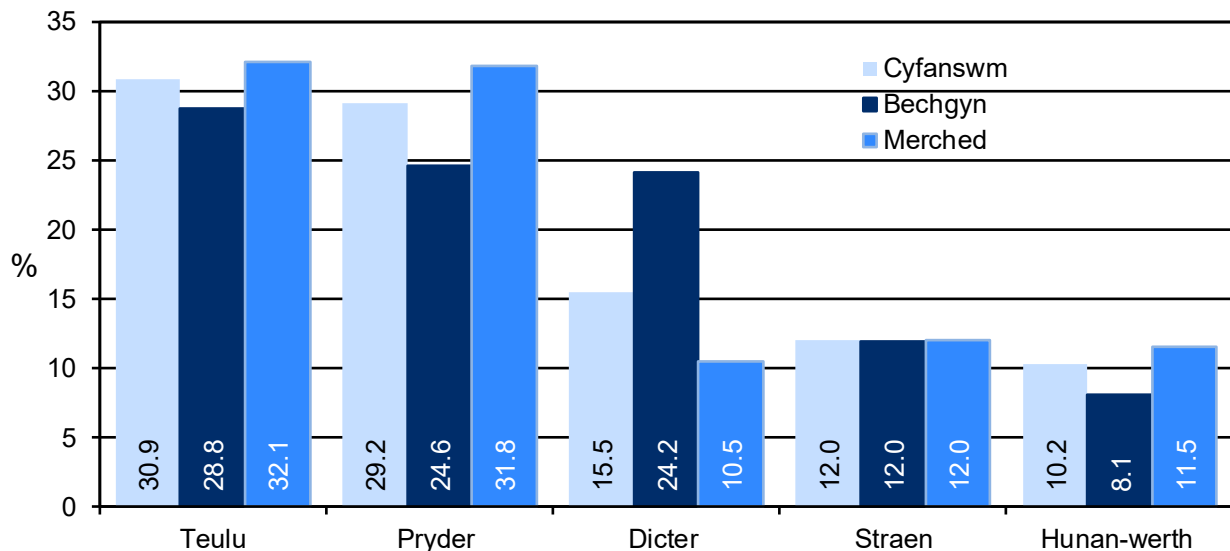
Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Roedd mwyafrif (93 y cant) y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ystyried eu hunain yn wyn yn 2018/19. Mae'r dosbarthiad a welir yn Nhabl 2 fwy neu lai yn cynrychioli'r dosbarthiad o bobl ifanc yn y boblogaeth ysgol ehangach.

Adran 2: Y materion a gyflwynwyd a'r prif faterion

Mater a gyflwynir yw'r rheswm pam y mae cleient yn hunanatgyfeirio at gwnselydd. Gofynnir i awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri mater a gyflwynir fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r siart isod yn dangos canran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela, ynghyd â'r pum mater mwyaf cyffredin a gyflwynwyd.

Siart 8: Y materion amlycaf a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2018/19



Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Cofnodwyd materion a gyflwynwyd ar gyfer pob plentyn a pherson ifanc a gafodd wasanaethau cwnsela yng Nghymru. Y mathau mwyaf cyffredin o gyflwyno materion yn ymwneud â chyfeirio oedd y teulu (31 y cant) a phryder (29 y cant). Materion dictir oedd y trydydd math mwyaf cyffredin o gyflwyno mater ar ôl atgyfeirio (15 y cant yn 2018/19).
- Y math mwyaf cyffredin o fater a gyflwynwyd adeg atgyfeirio ar gyfer bechgyn a merched oedd materion teuluol.
- O'r materion mwyaf cyffredin eraill a gyflwynwyd a chofnodwyd, roedd gwrywod yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio oherwydd materion dictir, er bod benywod yn fwy tebygol na gwrywod o gael eu hatgyfeirio am bryder neu faterion yn ymwneud â hunanwerth.
- Y pedwerydd mater uchaf a gyflwynwyd ar gyfer bechgyn oedd materion ymddygiadol (15 y cant) a'r pumed mater uchaf ar gyfer merched oedd perthnasoedd (11 y cant) yn Nhabl 3.

Tabl 3: Yr holl faterion a gyflwynwyd ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2018/19 (a)

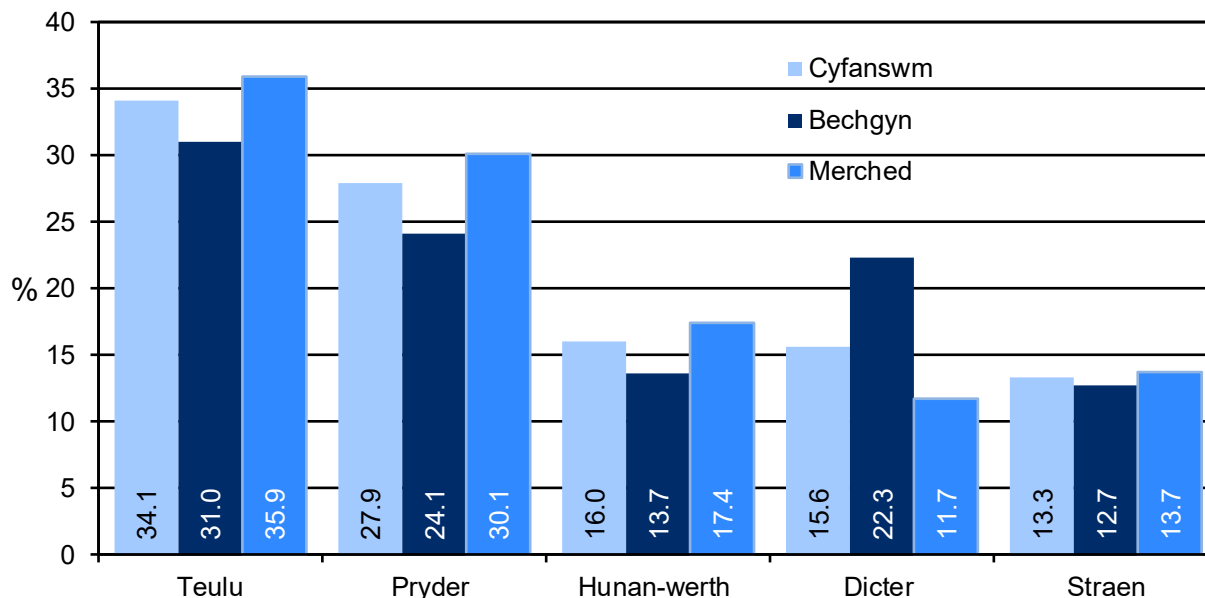
Materion a gyflwynwyd adeg atgyfeirio	Gwryw		Benyw		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Teulu	1,244	28.8	2,387	32.1	3,631	30.9
Pryder	1,065	24.6	2,365	31.8	3,430	29.2
Dictor	1,044	24.2	777	10.5	1,821	15.5
Straen	517	12.0	895	12.0	1,412	12.0
Hunan-werth	348	8.1	856	11.5	1,204	10.2
Perthnasoedd ag eraill	325	7.5	789	10.6	1,114	9.5
Ymddygiadol	658	15.2	448	6.0	1,106	9.4
Iselder	389	9.0	707	9.5	1,096	9.3
Profedigaeth	410	9.5	627	8.4	1,037	8.8
Hunan-niwed	192	4.4	670	9.0	862	7.3
Bwlio	242	5.6	454	6.1	696	5.9
Academaidd	229	5.3	319	4.3	548	4.7
Hunanladdiad	153	3.5	224	3.0	377	3.2
Arall (a)	105	2.4	184	2.5	289	2.5
Rhywiol (gan gynnwys tueddfryd)	96	2.2	189	2.5	285	2.4
Cam-drin (gan gynnwys cam-drin rhywiol)	59	1.4	199	2.7	258	2.2
Perthynas â chariad	69	1.6	149	2.0	218	1.9
Salwch	84	1.9	131	1.8	215	1.8
Perthnasoedd ag athrawon	84	1.9	105	1.4	189	1.6
Cam-drin domestig	44	1.0	82	1.1	126	1.1
Anhwylerau bwyta	22	0.5	101	1.4	123	1.0
Camddefnyddio sylweddau	32	0.7	86	1.2	118	1.0
Cyfrifoldeb gofalu	28	0.6	71	1.0	99	0.8
Ddim yn hysbys	51	1.2	46	0.6	97	0.8
Materion trawsrywioldeb	34	0.8	43	0.6	77	0.7
Seiberddiogelwch (gan gynnwys seiberfwlio a secstio)	11	0.3	24	0.3	35	0.3
Pryderon ariannol/tlodi	9	0.2	17	0.2	26	0.2
Troseddu	5	0.1	4	0.1	9	0.1

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Gall awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri mater a gyflwynir fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r tabl hwn yn dangos nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a oedd â phob mater. Felly, nid yw'r canrannau'n creu cyfanswm o 100.

Prif fater yw'r mater(ion) sylfaenol a nodir yn ystod y broses gwnsela. Er enghraifft, efallai mai dicter yw'r mater a gyflwynir gan berson ifanc, ond trwy'r broses gwnsela, efallai y daw ef/hi i sylweddoli mai'r prif fater yw perthnasoedd teuluol. Gofynnir i awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri phrif fater fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r siart isod yn dangos canran y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela mewn perthynas â phob un o'r pum prif fater mwyaf cyffredin.

Siart 9: Y prif faterion amlycaf ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2018/19



Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Y math mwyaf cyffredin o broblem oedd materion teuluol, a oedd yn broblem i dros draean (34 y cant) o'r holl blant a phobl ifanc a oedd yn derbyn gwasanaethau cwnsela yn 2018/19. Materion yn ymwneud â pryder (28 y cant) a hunan-werth (16 y cant) oedd y mathau mwyaf cyffredin nesaf o brif fater yn 2018/19.
- Fel yn achos y materion a gyflwynwyd, materion teuluol oedd y math mwyaf cyffredin o brif fater ar gyfer bechgyn a marchod.
- O'r prif faterion mwyaf cyffredin eraill a chofnodwyd, roedd bechgyn yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio oherwydd materion dicter, tra roedd merched yn fwy tebygol na bechgyn i gael eu hatgyfeirio oherwydd pryder neu materion yn ymwneud a hunanwerth.
- Y pedwerydd prif fater uchaf ar gyfer bechgyn oedd materion ymddygiadol (14 y cant) a'r pedwerydd mater uchaf ar gyfer merched oedd perthnasoedd (14 y cant) yn Nhabl 4.
- Ers 2015/16 bu cynnydd mewn gorbryder fel mater a gyflwynwyd a prif fater.

Tabl 4: Yr holl brif faterion ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru yn 2018/19 (a)

Materion sydd wedi codi pan gânt eu hatgyfeirio	Gwryw		Benyw		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
Teulu	1,339	31.0	2,670	35.9	4,009	34.1
Pryder	1,042	24.1	2,237	30.1	3,279	27.9
Hunan-werth	590	13.7	1,294	17.4	1,884	16.0
Dictor	964	22.3	866	11.7	1,830	15.6
Straen	547	12.7	1,020	13.7	1,567	13.3
Perthnasoedd ag eraill	466	10.8	1,029	13.8	1,495	12.7
Ymddygiadol	602	13.9	437	5.9	1,039	8.8
Profedigaeth	383	8.9	639	8.6	1,022	8.7
Iselder	318	7.4	614	8.3	932	7.9
Hunan-niwed	175	4.0	570	7.7	745	6.3
Bwlio	270	6.2	452	6.1	722	6.1
Academaidd	225	5.2	350	4.7	575	4.9
Hunanladdiad	149	3.4	242	3.3	391	3.3
Perthynas â chariad	84	1.9	230	3.1	314	2.7
Arall	130	3.0	180	2.4	310	2.6
Perthnasoedd ag athrawon	129	3.0	166	2.2	295	2.5
Cam-drin (gan gynnwys cam-drin rhywiol)	43	1.0	191	2.6	234	2.0
Salwch	74	1.7	144	1.9	218	1.9
Cam-drin domestig	51	1.2	97	1.3	148	1.3
Anhwylderau bwyta	17	0.4	111	1.5	128	1.1
Rhywiol (gan gynnwys tueddfryd)	42	1.0	76	1.0	118	1.0
Cyfrifoldeb gofalu	28	0.6	85	1.1	113	1.0
Ddim yn hysbys	35	0.8	44	0.6	79	0.7
Materion trawsrywioldeb	31	0.7	39	0.5	70	0.6
Camddefnyddio sylweddau	26	0.6	23	0.3	49	0.4
Seiberddiogelwch (gan gynnwys seiberfwlio a secstio)	11	0.3	36	0.5	47	0.4
Pryderon ariannol/tlodi	15	0.3	25	0.3	40	0.3
Troseddu	8	0.2	9	0.1	17	0.1

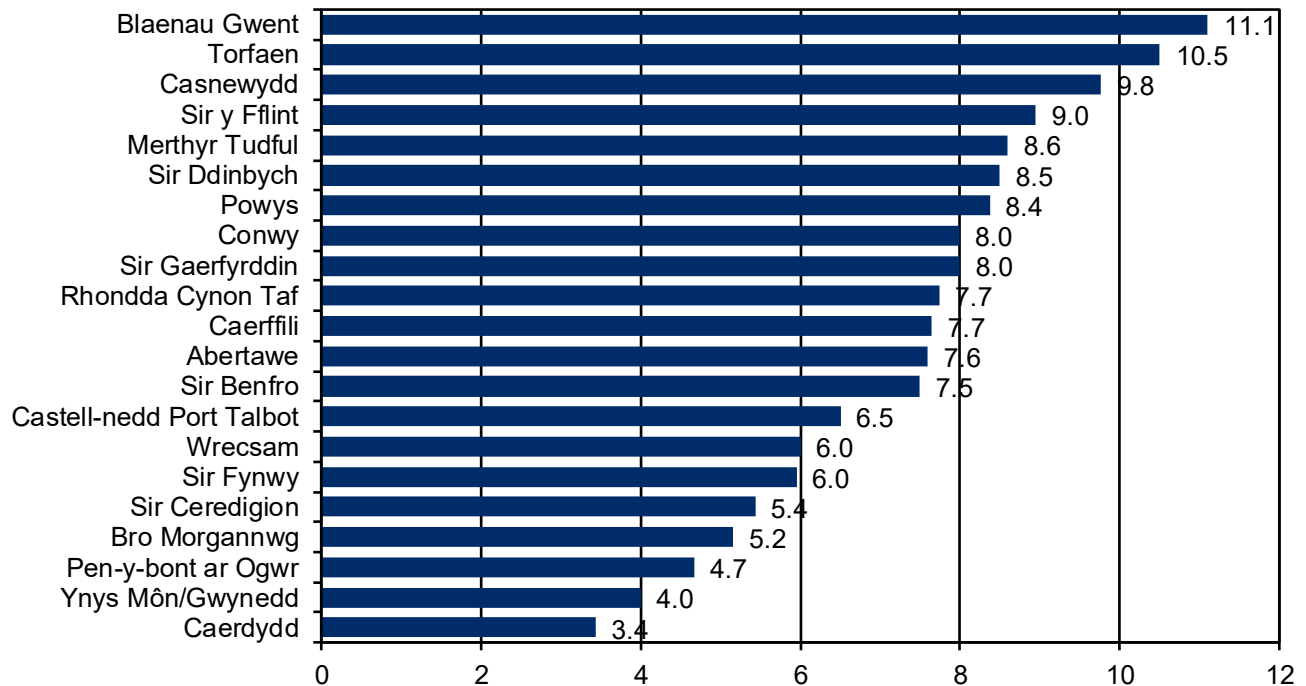
Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

(a) Gall awdurdodau lleol gofnodi hyd at dri phrif fater fesul plentyn neu berson ifanc. Mae'r tabl hwn yn dangos nifer a chanran y plant a'r bobl ifanc a oedd â phob mater. Felly, nid yw'r canrannau'n creu cyfanswm o 100.

Adran 3: Sgôr Craidd YP Cyfartalog

Mae Craidd YP yn fesur o drallod seicolegol a adroddwyd gan bobl ifanc, cyn ac ar ôl cwnsela. Am wybodaeth bellach ar y ffurflen a gwblhawyd gan bobl ifanc, cyfeiriwch at y ddolen ganlynol: [Ffurflen](#)

Siart 10: Gwelliant ar gyfartaledd yn Sgôr Craidd YP ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd gwnsela yng Nghymru yn ôl awdurdod lleol yn 2018/19



Ffynhonnell: Cwnsela i bobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Ym Mlaenau Gwent oedd y gwelliant cyfartalog mwyaf yn Sgôr Craidd YP ymysg plant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela yn 2018/19 (gwelliant yng nghanran Sgôr Craidd YP o 11.1, Siart 10).
- Yng Nghaerdydd oedd y gwelliant cyfartalog lleiaf yn Sgôr Craidd YP ymysg plant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela yn 2018/19 (gwelliant yng nghanran Sgôr Craidd YP o 3.4, Siart 10).

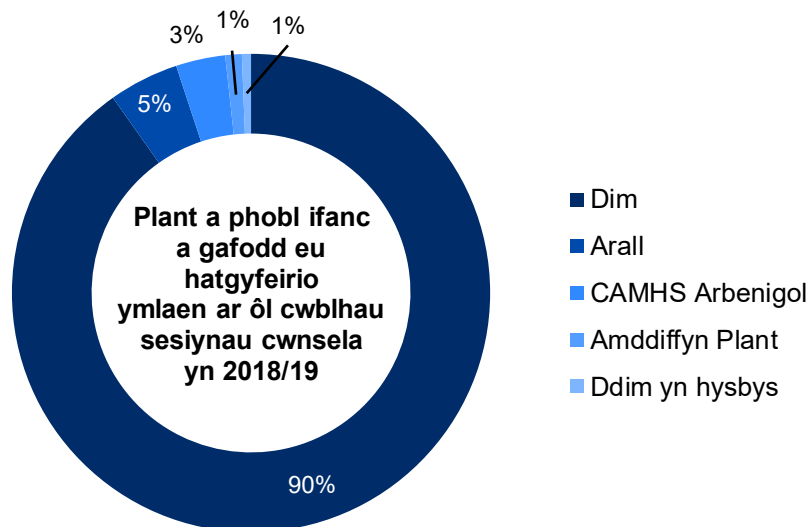
Tabl 5: Sgôr Craidd YP ar gyfartaledd ar gyfer plant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela yng Nghymru yn ôl awdurdod lleol yn 2018/19

Awdurdod lleol	Sgôr gyfartalog ar y dechrau	Sgôr cyfartalog ar y diwedd	Gwelliant cyfartalog yn y sgôr
Ynys Môn/Gwynedd	17.0	13.0	4.0
Conwy	17.9	9.9	8.0
Sir Ddinbych	19.0	10.5	8.5
Sir y Fflint	18.1	9.1	9.0
Wrecsam	20.0	14.0	6.0
Powys	19.2	10.8	8.4
Sir Ceredigion	18.8	13.4	5.4
Sir Benfro	19.5	12.0	7.5
Sir Gaerfyrddin	20.0	12.0	8.0
Abertawe	20.1	12.5	7.6
Castell-nedd Port Talbot	21.0	14.5	6.5
Pen-y-bont ar Ogwr	17.9	13.3	4.7
Bro Morgannwg	17.5	12.3	5.2
Caerdydd	18.8	15.3	3.4
Rhondda Cynon Taf	19.6	11.9	7.7
Merthyr Tudful	20.6	12.0	8.6
Caerffili	17.9	10.3	7.7
Blaenau Gwent	19.6	8.5	11.1
Torfaen	25.0	14.5	10.5
Sir Fynwy	20.6	14.7	6.0
Casnewydd	23.0	13.2	9.8

Ffynhonnell: Cwnsela i bobl ifanc, Llywodraeth Cymru

Adran 4: Atgyfeiriadau ymlaen

Siart 11: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2018/19



Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Casglwyd gwybodaeth am atgyfeiriadau ymlaen ar gyfer plant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela. Nid oedd angen i fwyafrif y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu cwnsela gael eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela (90 y cant yn 2018/19, Siart 11).
- Roedd merched yn fwy tebygol o gael eu hatgyfeirio ymlaen (9.7 y cant yn 2018/19) yn dilyn cwblhau eu cwnsela na eu cyfoedion a oedd yn fechgyn (8.3 y cant yn 2018/19).
- Atgyfeiriwyd 3.3 y cant o blant a phobl ifanc a dderbyniodd gwnsela ymlaen i'r Gwasanaeth Iechyd Meddwl Plant a Phobl Ifanc (CAMHS) yn 2018/19.
- Atgyfeiriwyd cyfran debyg o wrywod (3.3 y cant) a benywod (3.4 y cant) ymlaen i'r CAMHS yn 2018/19.

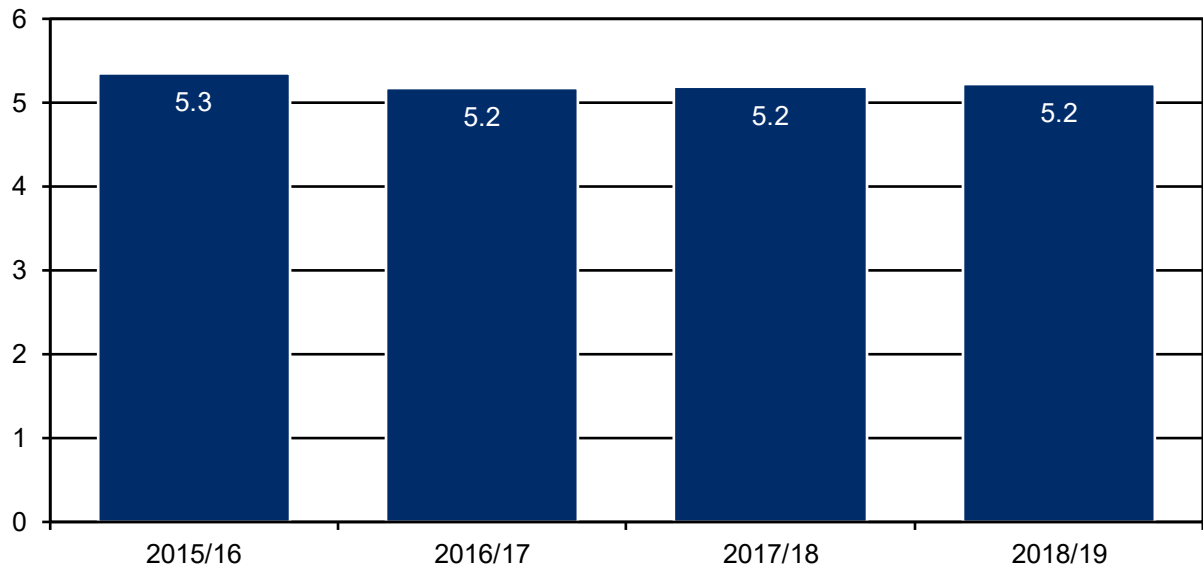
Tabl 6: Nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd eu hatgyfeirio ymlaen ar ôl cwblhau sesiynau cwnsela yng Nghymru yn 2018/19

Atgyfeirio'r bobl ifanc	Gwryw		Benyw		Cyfanswm	
	Nifer	Canran	Nifer	Canran	Nifer	Canran
CAMHS Arbenigol	141	3.3	252	3.4	393	3.3
Amddiffyn Plant	34	0.8	97	1.3	131	1.1
Arall	183	4.2	373	5.0	556	4.7
Dim	3,921	90.7	6,680	89.9	10,601	90.2
Ddim yn hysbys	43	1.0	29	0.4	72	0.6
Cyfanswm	4,322	100.0	7,431	100.0	11,753	100.0

Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

Adran 5: Sesiynau cwnsela a fynychwyd

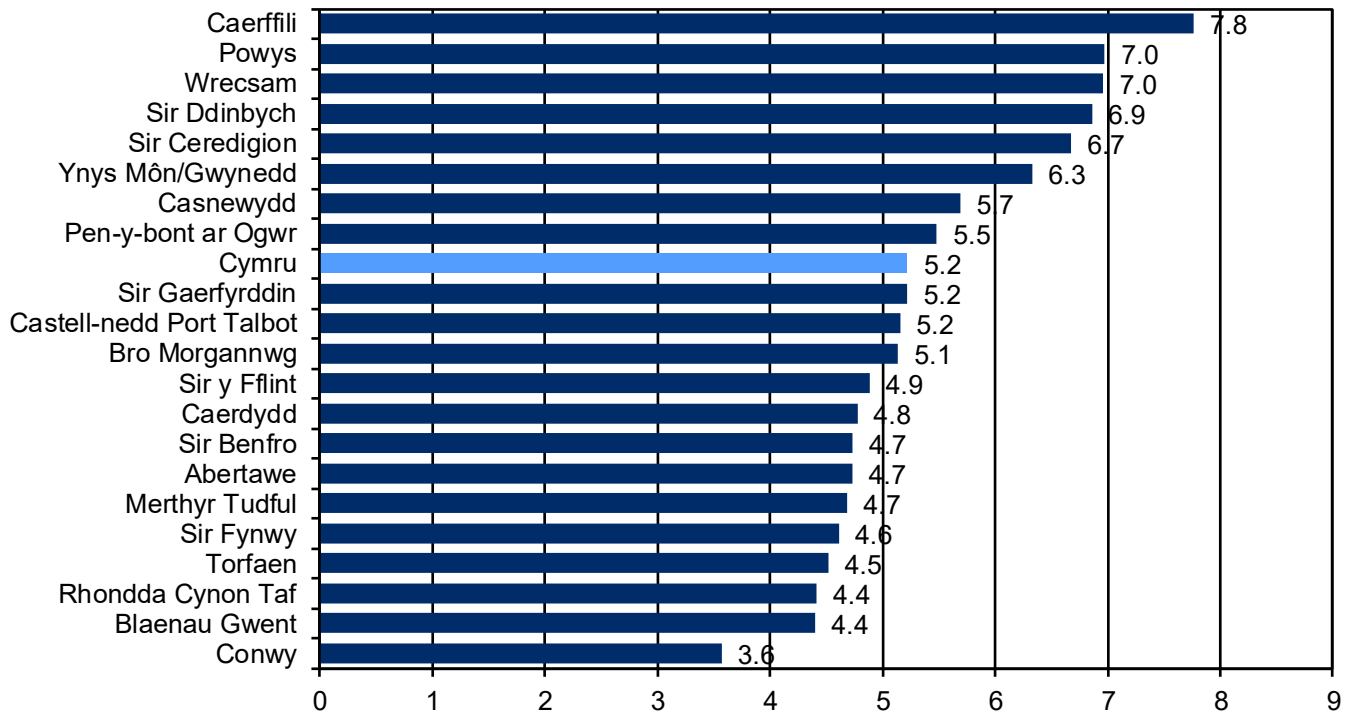
Siart 12: Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl a gafodd eu cwnsela yng Nghymru



Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru oedd 5.2 yn 2018/19. Mae nifer y sesiynau wedi aros yn gyson am y tair blynedd diwethaf.

Siart 13: Nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela a fynychwyd gan blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yng Nghymru, yn ôl awdurdod lleol, yn 2018/19



Ffynhonnell: Cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc, Llywodraeth Cymru

- Mae cryn wahaniaethau yn y nifer cyfartalog y sesiynau cwnsela fesul awdurdod, o 3.6 sesiwn yng Nghonwy i 7.8 sesiwn yng Nghaerffili.

Gwybodaeth Allweddol am Ansawdd

Cyd-destun polisi a gweithredol

Mae cynghori yn y cyd-destun hwn yn rhoi cyfle i blant a phobl ifanc siarad wyneb yn wyneb âhynghorydd am eu pryderon, i weithio trwy deimladau anodd fel y gallant ddysgu eu rheoli. Lle y bo'n briodol, gall cwnsela arwain at atgyfeiriad i wasanaeth arall (e.e. Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS), gwasanaethau amddiffyn plant).

Mae Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i Awdurdod Lleol ddarparu gwasanaeth cwnsela annibynnol ar safle pob ysgol uwchradd y mae'n ei gynnal. Yn ogystal gall Awdurdod Lleol gynnig gwasanaethau cynghori mewn lleoliadau eraill, e.e. mewn ysgolion annibynnol neu mewn canolfan gymunedol leol, canolfan ieuencid neu gyfleuster cymunedol arall ar gyfer pobl ifanc nad ydynt yn yr ysgol a / neu'n dymuno cael cwnsela y tu allan i leoliad addysg ffurfiol.

Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013

Daeth Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 yn gyfraith yng Nghymru ar 4 Mawrth 2013. Mae'r Ddeddf yn pennu cynigion i gryfhau safonau ysgolion, gwella penderfyniadau lleol, a lleihau cymhlethdod. O dan Adran 92 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwasanaethau cwnsela annibynnol rhesymol ar gyfer plant a phobl ifanc rhwng 11 a 18 oed a disgyblion ym Mlwyddyn 6 yn yr ysgol gynradd. O dan Adran 93, mae'n ofynnol i awdurdodau lleol ddarparu gwybodaeth ddienw am y gwasanaethau cwnsela hyn i Lywodraeth Cymru, yn unol â chyfarwyddyd a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru o dan Adran 93 o Ddeddf 2013.

Lle bo awdurdod lleol wedi trefnu i unigolyn ddarparu gwasanaeth cwnsela annibynnol ar ei ran, rhaid i'r awdurdod roi copi i'r unigolyn o gyfarwyddyd Gweinidogion Cymru, a rhaid i'r unigolyn hwnnw gasglu'r wybodaeth sy'n angenrheidiol i gydymffurfio â'r cyfarwyddyd, a'i chyflwyno i'r awdurdod lleol.

Mae rhagor o wybodaeth am Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ar gael trwy ddilyn y ddolen isod:

[Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion \(Cymru\) 2013](#)

Ffynhonnell ddata a chwmpas

Mae hwn yn gasgliad blynyddol sy'n ofynnol i Awdurdodau Lleol ddarparu i Lywodraeth Cymru.

Mae awdurdodau lleol Ynys Môn a Gwynedd yn darparu ffiurflen casglu data ar y cyd, felly ni ellir dangos y data ar gyfer yr awdurdodau hyn ar wahân.

Mae'r ffigurau yn seiliedig ar nifer y plant a'r bobl ifanc a gafodd sesiynau cwnsela wyneb yn wyneb ac a gwblhaodd y sesiynau hynny yn ystod y cyfnod.

Mae grŵp oedran y plant a'r bobl ifanc hynny a gafodd eu cwnsela yn seiliedig ar eu blwyddyn ysgol yn hytrach na'u hoedran gwirioneddol. Noder nad yw'r holl blant a phobl ifanc a gafodd eu cwnsela yn ddisgyblion ysgol. Lle bo hyn yn wir, mae'r plant a'r bobl ifanc hynny wedi cael eu cynnwys yn y grŵp oedran blwyddyn ysgol y byddent fel arfer yn ei mynychu pe byddent yn yr ysgol.

Oherwydd sensitifrwydd y data, rhaid iddynt gael eu trosglwyddo i Lywodraeth Cymru trwy gyfrwng diogel a'u cadw mewn amgylchedd diogel. Y cyfrwng diogel ar gyfer trosglwyddo'r data yw AFON.

Rhaid i'r awdurdod lleol, neu'r unigolyn sy'n darparu'r gwasanaeth cwnsela, beidio â darparu gwybodaeth am unigolyn dynodedig na darparu gwybodaeth mewn ffordd (naill ai ar wahân neu ar y cyd â gwybodaeth arall) sy'n adnabod unigolyn, neu sy'n galluogi unigolyn i gael ei adnabod.

Mae rhagor o wybodaeth am y gofynion data ar gael yn 'Canllawiau statudol i awdurdodau lleol yng Nghymru ynghylch darpariaeth gwasanaethau cwnsela annibynnol', sydd ar gael drwy'r ddolen isod:

[Canllawiau statudol i awdurdodau lleol yng Nghymru ynghylch darpariaeth gwasanaethau cwnsela annibynnol.](#)

Pwy yw prif ddefnyddwyr y data hyn?

Defnyddir yr ystadegau hyn yn eang yn Llywodraeth Cymru a'r tu hwnt iddi. Dyma rai o'r prif ddefnyddwyr:

- Gweinidogion a Gwasanaeth Ymchwil yr Aelodau Cynulliad Cenedlaethol Cymru;
- Adrannau eraill o'r llywodraeth;
- Awdurdodau lleol;
- Byrddau Iechyd Lleol, gan gynnwys Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS)
- Adran Addysg a Sgiliau Llywodraeth Cymru;
- Meysydd eraill o Lywodraeth Cymru;
- Y gymuned ymchwil;
- Myfyrwyr, academyddion a phrifysgolion;
- Dinasyddion unigol a chwmnïau preifat.

I ba ddiben y defnyddir y data?

Defnyddir yr ystadegau hyn mewn amrywiaeth o ffyrdd. Dyma rai enghreifftiau:

- Cynghori Gweinidogion;
- Llywio'r broses o wneud penderfyniadau ynghylch y polisi addysg yng Nghymru;
- Cynorthwyo ag ymchwil i wasanaethau cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc;
- Monitro a gwerthuso gwasanaethau cwnsela yng Nghymru, ar lefel leol a chenedlaethol. Gall awdurdodau lleol ddefnyddio'r data a gesglir ganddynt i fonitro a gwerthuso'r gwasanaethau cwnsela a ddarperir yn eu hardal, er mwyn llywio'r gwaith o'u gwella.
- Adnabod y prif faterion a phryderon ymhlith plant a phobl ifanc a all effeithio ar eu hiechyd meddwl.

Ansawdd

Cynhyrchir ein hystadegau i safonau proffesiynol uchel a bennir yn y Cod Ymarfer ar gyfer Ystadegau Swydddogol. Maent yn destun adolygiadau sicrwydd ansawdd rheolaidd, er mwyn sicrhau eu bod yn diwallu anghenion cwsmeriaid. Cânt eu cynhyrchu heb unrhyw ymyrraeth wleidyddol.

Amseroldeb a phrydlondeb

Mae awdurdodau lleol, a'u darparwyr gwasanaethau cwnsela lle bo hynny'n berthnasol, yn crynhoi data cyfanredol ar blant a phobl ifanc sy'n cael eu cwnsela, ac yn cyflwyno'r data i Lywodraeth Cymru.

Mae'n ofynnol i'r wybodaeth ar gyfer pob blwyddyn ysgol academiaidd gael ei chyflwyno erbyn 31 Hydref yn dilyn diwedd y flwyddyn ysgol academiaidd. Yna, caiff y ffurflenni eu dilysu gan Lywodraeth Cymru a'u cyhoeddi mewn datganiad ystadegol ym mis Mawrth.

Hygyrchedd ac eglurder

Caiff y datganiad Ystadegol Cyntaf hwn ei rag-gyhoeddi ac yna'i gyhoeddi ar adran Ystadegau ac Ymchwil gwefan Llywodraeth Cymru. Fe'i hategir gan dablau manylach ar wefan [StatsCymru](#), gwasanaeth am ddim sy'n galluogi ymwelwyr i weld, trin, creu a lawrlwytho data.

Cymaroldeb a chydlyniaid

Er 2014, gwnaethpwyd cryn dipyn o waith ar ganllawiau a diffiniadau er mwyn sicrhau dull gweithredu cyson rhwng awdurdodau, egluro rhai materion hysbys o ran arolygon cynharach, ac adlewyrchu'r polisi cyfredol. Oherwydd hyn, dylai unrhyw gymhariaeth gyda data cyn 2015/16 gael ei ddehongli'n ofalus.

Ni chyhoeddir unrhyw ystadegau swydddogol gan wledydd eraill y DU ar wasanaethau cwnsela ar gyfer plant a phobl ifanc.

Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol

Nod Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol 2015 yw gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r Ddeddf yn rhoi ar waith saith nod llesiant i Gymru, sy'n anelu at greu Cymru fwy cyfartal, ffyniannus, cryf, iach a chyfrifol yn fyd-eang, sydd â chymunedau cydlynus, diwylliant llewyrchus ac iaith Gymraeg sy'n ffynnu. O dan Adran (10)(1) o'r Ddeddf, rhaid i Weinidogion Cymru (a) cyhoeddi dangosyddion ("dangosyddion cenedlaethol") y dylid eu cymhwyso er mwyn mesur cynnydd tuag at gyflawni'r nodau Llesiant, a (b) cyflwyno copi o'r dangosyddion cenedlaethol gerbron y Cynulliad Cenedlaethol. Cyflwynwyd y 46 o ddangosyddion cenedlaethol ym mis Mawrth 2016.

Mae gwybodaeth am y dangosyddion, ynghyd â'r naratif ar gyfer pob nod llesiant a gwybodaeth dechnegol gysylltiedig ar gael yn adroddiad [Llesiant Cymru](#).

Rhagor o wybodaeth am [Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#).

Gallai'r ystadegau sy'n rhan o'r datganiad hwn hefyd ddarparu naratif i ategu'r dangosyddion cenedlaethol, a gallent gael eu defnyddio gan fyrdau gwasanaethau cyhoeddus mewn perthynas â'u hasesiadau llesiant lleol a'u cynlluniau llesiant lleol.

Rhagor o fanylion

Mae'r ddogfen ar gael yn:

<https://llyw.cymru/cwnsela-ar-gyfer-plant-phobl-ifanc>

Y diweddariad nesaf

Mawrth 2021 (dros dro)

Rydym am gael eich adborth

Dyma'r pumed argraffiad o'r datganiad hwn; felly, byddem yn croesawu sylwadau gan ddefnyddwyr ein cyhoeddiad ar gynnwys a chyflwyniad y cyhoeddiad hwn. Os oes gennych unrhyw sylwadau, neu os oes arnoch angen rhagor o wybodaeth, cysylltwch â ni.

Rydym yn croesawu unrhyw adborth ar unrhyw agwedd ar yr ystadegau hyn, y gellir eu darparu trwy neges e-bost i ystadegau.ysgolion@llyw.cymru.

Trwydded Llywodraeth Agored

Mae'r holl gynnwys ar gael o dan [Drwydded Llywodraeth Agored f3.0](#), oni nodir fel arall.

